

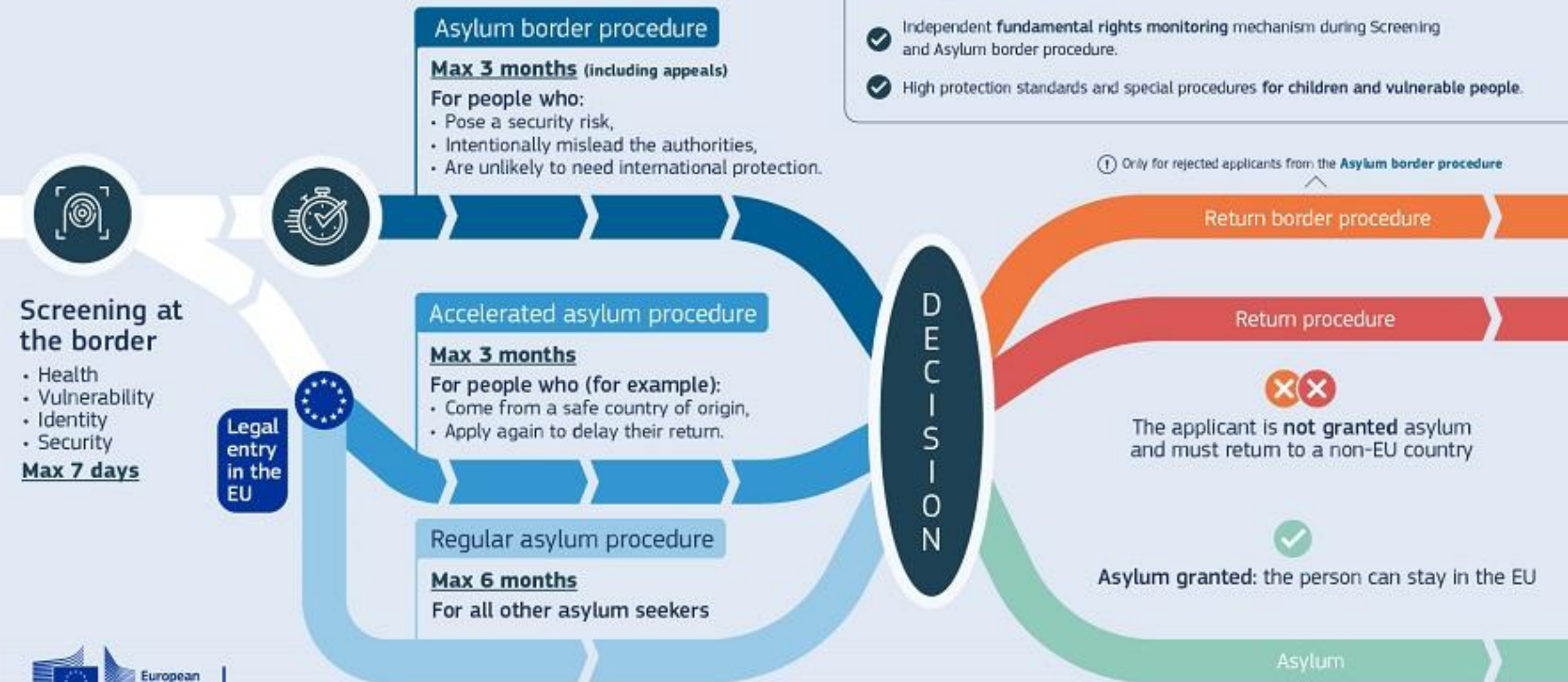


# EU-Pact voor Asiel en Migratie: veranderingen voor de rechtsbijstand

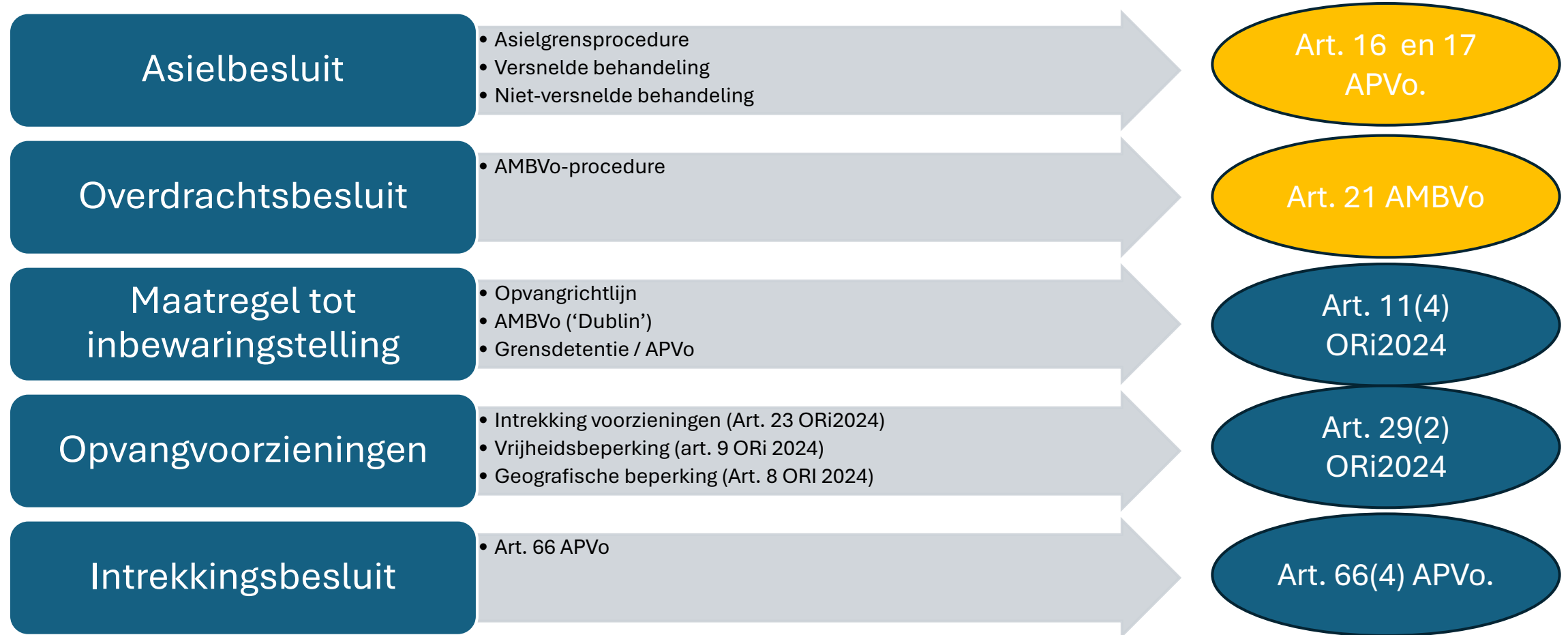
AC-bijeenkomst Raad voor Rechtsbijstand 9 April 2026

Karen Geertsema

# MIGRATION AND ASYLUM: WHAT HAPPENS AT THE BORDER



# Procedures uit het Pact – en rechtsbijstand



# Toegang rechtshulp en rechtsbijstand

## Preambule 16 Asielprocedureverordening (APVo):

Het is in het belang van zowel de lidstaten als de verzoekers dat verzoekers in een zeer vroeg stadium uitgebreide informatie over de te volgen procedure en over hun rechten en verplichtingen ontvangen. **Daarnaast is het van essentieel belang dat behoeften aan internationale bescherming al in de fase van de administratieve procedure correct worden erkend op grond van kwalitatief hoogwaardige informatie en juridische ondersteuning die tot efficiëntere en betere beslissingen leiden.** Toegang tot juridische counseling, rechtsbijstand, en vertegenwoordiging moeten daarom een integraal onderdeel vormen van de gemeenschappelijke procedure voor internationale bescherming. Verzoekers moeten, zo spoedig mogelijk na de registratie van een verzoek om internationale bescherming, op hun verzoek **kosteloze juridische counseling** krijgen tijdens de administratieve procedure. Voorts moeten verzoekers, ten behoeve van een doeltreffende bescherming van hun rechten, in het bijzonder het recht van verdediging en het **eerlijkheidsbeginsel, op hun verzoek en onder de in deze verordening bepaalde voorwaarden, kosteloze rechtsbijstand en wettelijke vertegenwoordiging** krijgen in de beroepsprocedure. De lidstaten moeten ook overeenkomstig het nationale recht tijdens de administratieve procedure **kunnen** voorzien in kosteloze rechtsbijstand en wettelijke vertegenwoordiging.

**Art. 15 APVo:** Verzoekers hebben **het recht** om daadwerkelijk een juridisch adviseur of een andere counselor **in alle fasen van de procedure** te raadplegen over met hun verzoek samenhangende aangelegenheden.

# Toegang rechtshulp APVo en AMBVo

- **Asielprocedure: gratis juridische ‘counseling’ (adviseur?) tijdens administratieve procedure (Hoofdstuk III, vanaf registratie tot afwijzing) (art. 16 APVo):**
  - Bijstand bij indiening verzoek en begeleiding bij oa juridische aangelegenheden
  - Meerdere aanvragers tegelijk (kan bepaling), wel 1-op-1 hulp
  - Uitsluiting (kan-bepaling): 2<sup>e</sup> of verder volgend verzoek; volgend verzoek ter vertraging/verhinderend verwijdering (art. 16(2) APVo)
  - LS kunnen hulp krijgen van EUAA + financiële steun
  - **Art. 15(2) APVo** recht om op eigen kosten juridisch adviseur/rechtsbijstand te kiezen
- **gratis rechtsbijstand in beroepsprocedure (art. 17 APVo, vgl art. 20 Pri)**
- **AMBVo-procedure: Gratis juridische counseling tijdens administratieve procedure (art. 21 (6)AMBVo)**
  - Richtsnoeren en toelichting over procedure
  - Richtsnoeren en bijstand mbt informatie die helpt bij vaststellen verantwoordelijkheid
  - Richtsnoeren en bijstand mbt modelformulier tbv persoonlijk onderhoud/vragen

# Reikwijdte rechtshulp/rechtsbijstand

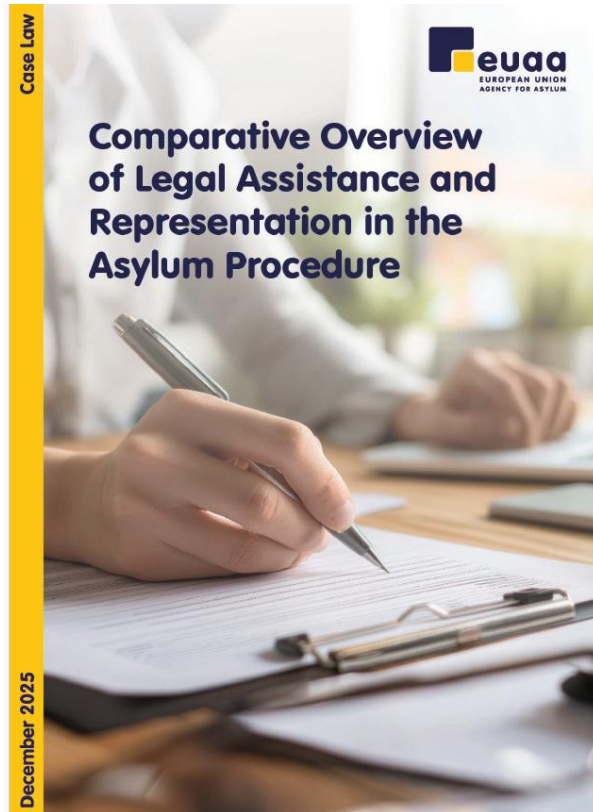
- Toegang tot informatie in dossier tbv beslissing (art. 18 (1) APVo)
  - Weigering mogelijk art. 18(2) APVo (vgl. HvJEU 22 september 2022, C-497/21 (G.M.) en HvJEU Multan)
- Toegang tot gesloten ruimten voor verstrekken counseling, bijstaan of vertegenwoordiging (art. 18(3) APVo)
  - Ook bij grensprocedure art. 54 APVo
- Voorbereiding gehoren (Par. 14 Preambule)
- Advisering voor indiening verzoek (art. 8(2)(d) en 8(4) APVo)
- Advisering voor procesbeslissing om inhoudelijke en ontvankelijkheidsgehoren samen te voegen (art. 12(1) APVo)
- *Ook van toepassing bij intrekkingbesluit internationale bescherming (art. 66(4) APVo; art. 68(5)(c) APVo)*
- *Vergelijk art. 21 Asiel Migratie Beheer Verordening*

# Systeem voor rechtshulp en - bijstand

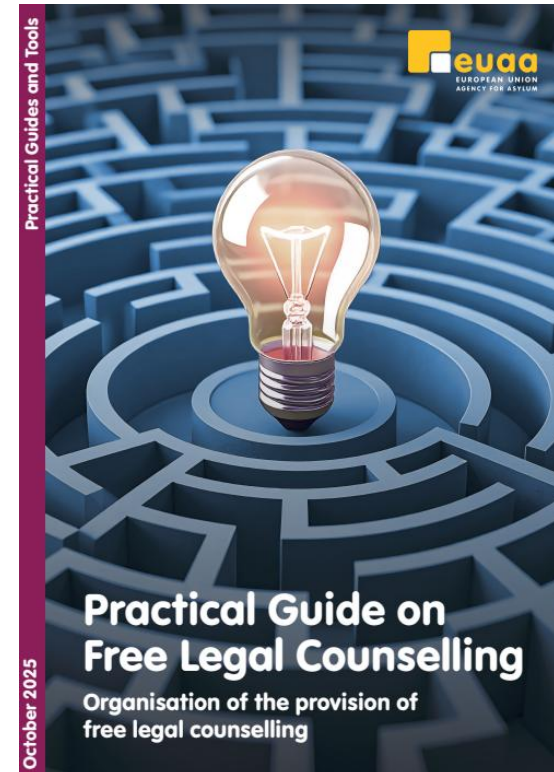
- Art. 19(1) APVo:
  - Juridische adviseurs of andere counselors **die krachtens nationale recht zijn erkend of toegelaten** om verzoekers counseling te verstrekken of
  - **Geaccrediteerde** niet-gouvernementele organisatie
- Art. 19(2) APVo:
  - Specifieke procedurele regels tav verzoeken om kosteloze juridische counseling, rechtsbijstand en wettelijke vertegenwoordiging, (daarin geen ongelijke behandeling tov soortgelijke binnenlandse verzoeken)
- Art. 21 AMBVo:
  - Lid 1: ‘krachtens nationale recht erkend of toegelaten’
  - Lid 2: kosteloze juridische counseling = krachtens national recht erkend of toegelaten OF geaccrediteerde niet-gouvernementele organisaties

# Juridische counseling; EUAA

December 2025



October 2025



# Nederlandse uitvoering

Delegatiebepaling ‘juridische counseling’ in voorgesteld art. 36(2) Vw 2000:

“Overeenkomstig artikel 19 van de Procedureverordening en artikel 21 van de Asiel- en migratiebeheerverordening worden **bij regeling van Onze Minister** regels gesteld over:

- a. de erkenning of toelating van juridisch adviseurs of andere counselors die de vreemdeling tijdens de behandeling van de aanvraag om een verblijfsvergunning asiel als bedoeld in artikel 28 kosteloze juridische counseling verstrekken, bijstaan of vertegenwoordigen;
- b. de accreditatie van niet-gouvernementele organisaties die deze vreemdeling juridische diensten of vertegenwoordiging bieden; en
- c. de procedurele regels voor de indiening en behandeling van verzoeken om kosteloze juridische counseling en wettelijke vertegenwoordiging, waaronder regels over het uitsluiten of beperken daarvan.”

# Juridische counseling in NL

Kamerbrief van Weel dd 29 September 2025:

*“Gelet op het voorgaande heb ik de IND gevraagd de uitvoering van deze taken op zich te nemen. De precieze invulling is onderwerp van gesprek met de IND.”*

Behoud correcties en aanvullingen

Vanaf dat moment kosteloze rechtsbijstand  
advocaat

*Reactie NOvA 30 september 2025*



Ministerie van Asiel en Migratie

15-09-2025 10:25:00 EH Den Haag

Minister van de Tweede Kamer  
Binnenlandse Zaken  
en Koninkrijksrelaties

Den Haag

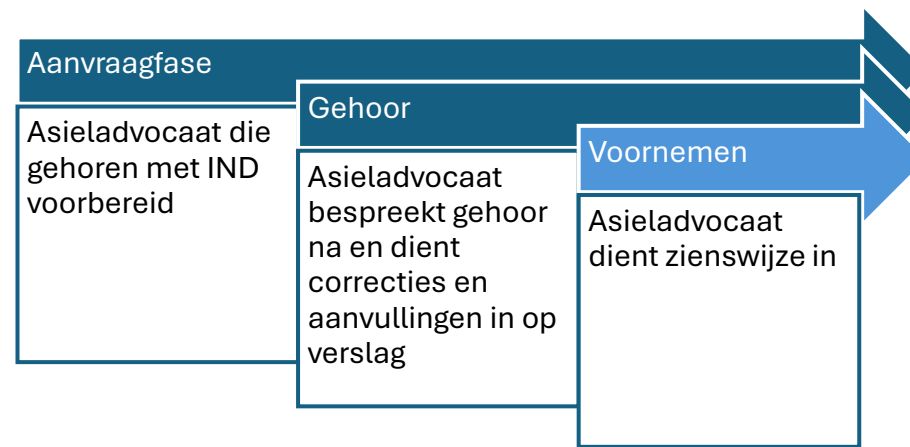
29 september 2025

Onderwerp: Invulling van juridische counseling en rechtsbijstand

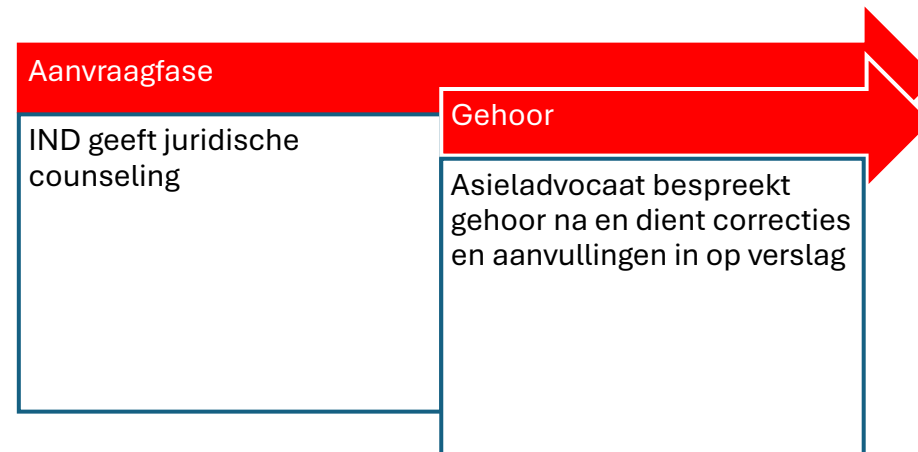
Op 12 juni 2026 is het Asiel- en migratiepact van toepassing. De Asielwet (APR) bevat de bepalingen over de asielprocedure en de ondersteuning die de asielzoeker moet krijgen. Zoals uw Kamer heeft geconstateerd, is de Nederlandse invulling ten aanzien van de inrichting rondom juridische counseling en rechtsbijstand nog te worden bepaald.

# Nederlandse implementatie juridische counseling:

HUIDIG



VANAF 12 juni 2026



Besluit

vergunning

afwijzing

# Brief IND 22 januari 2026

- De juridische counseling beperkt zich tot het geven van algemene en procedurele informatie, met ruimte voor vragen van de vreemdeling.
- De juridische counseling wordt binnen de IND ingericht als een aparte, rolzuivere voorziening.
- De IND maakt gebruik van de mogelijkheden in de Procedureverordening om naast individuele counseling ook groepsgewijze voorlichting en een helpdeskfunctie (telefonisch, digitaal of fysiek) aan te bieden.
- Inhoudelijk advies over individuele zaken blijft, vanaf het moment waarop de aanvrager in de gelegenheid wordt gesteld om correcties & aanvullingen te leveren, voorbehouden aan de advocatuur.

# Asielaanvraagprocedures

## Screening

(buitengrens 7 dagen; binnengrens 3 dagen)

Buitengrens,  
art.45

Binnengrens

AMBVo-  
procedure

Versnelde  
behandeling

Niet-versnelde  
behandeling

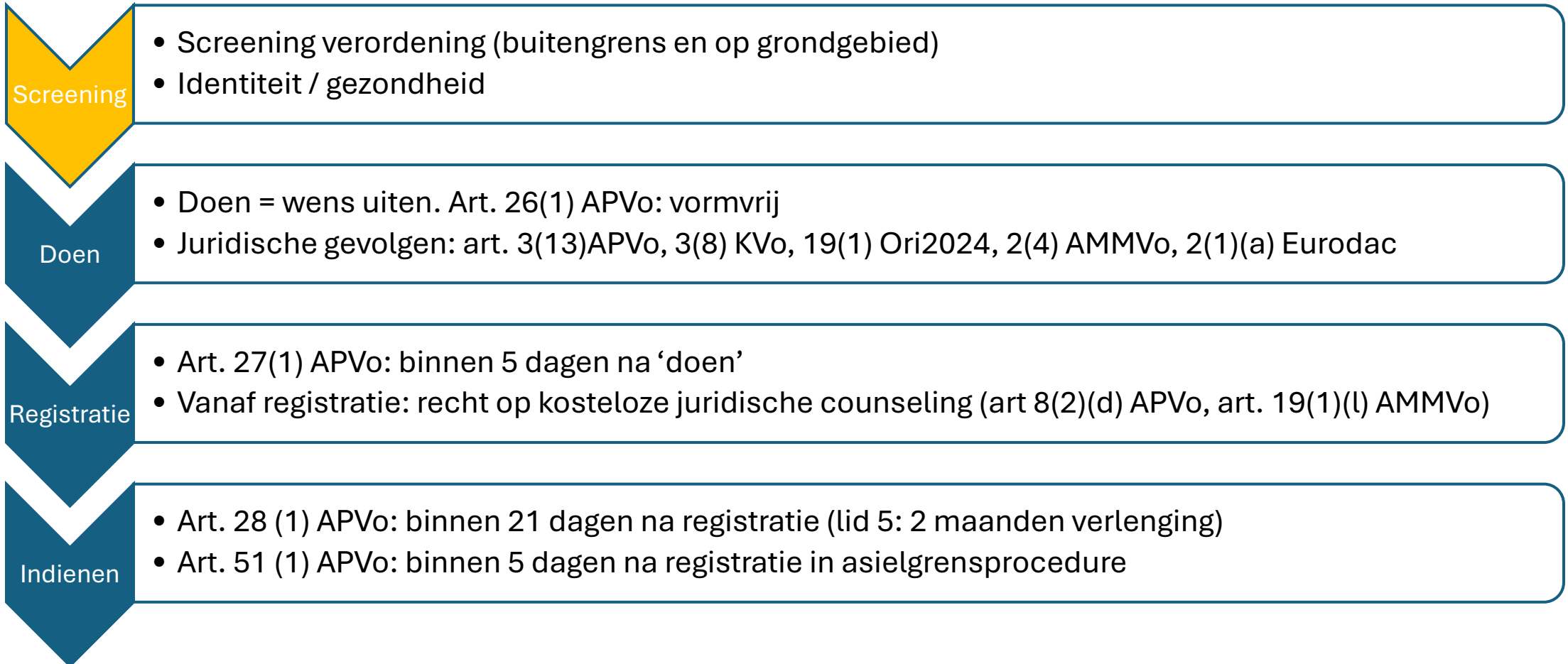
12 weken (incl.  
rechtbankuitspraak!)

3 maanden  
(niet-ontvankelijk=2  
maanden)

6 maanden

2 maanden na  
registratie (overname;  
terugname 2 weken)

# Asielverzoek in 4 stappen



# Asielaanvraagprocedures

1. Asielgrensprocedure
2. Versnelde behandeling
3. Niet-versnelde behandeling
4. Overdrachtsprocedure (Dublin)

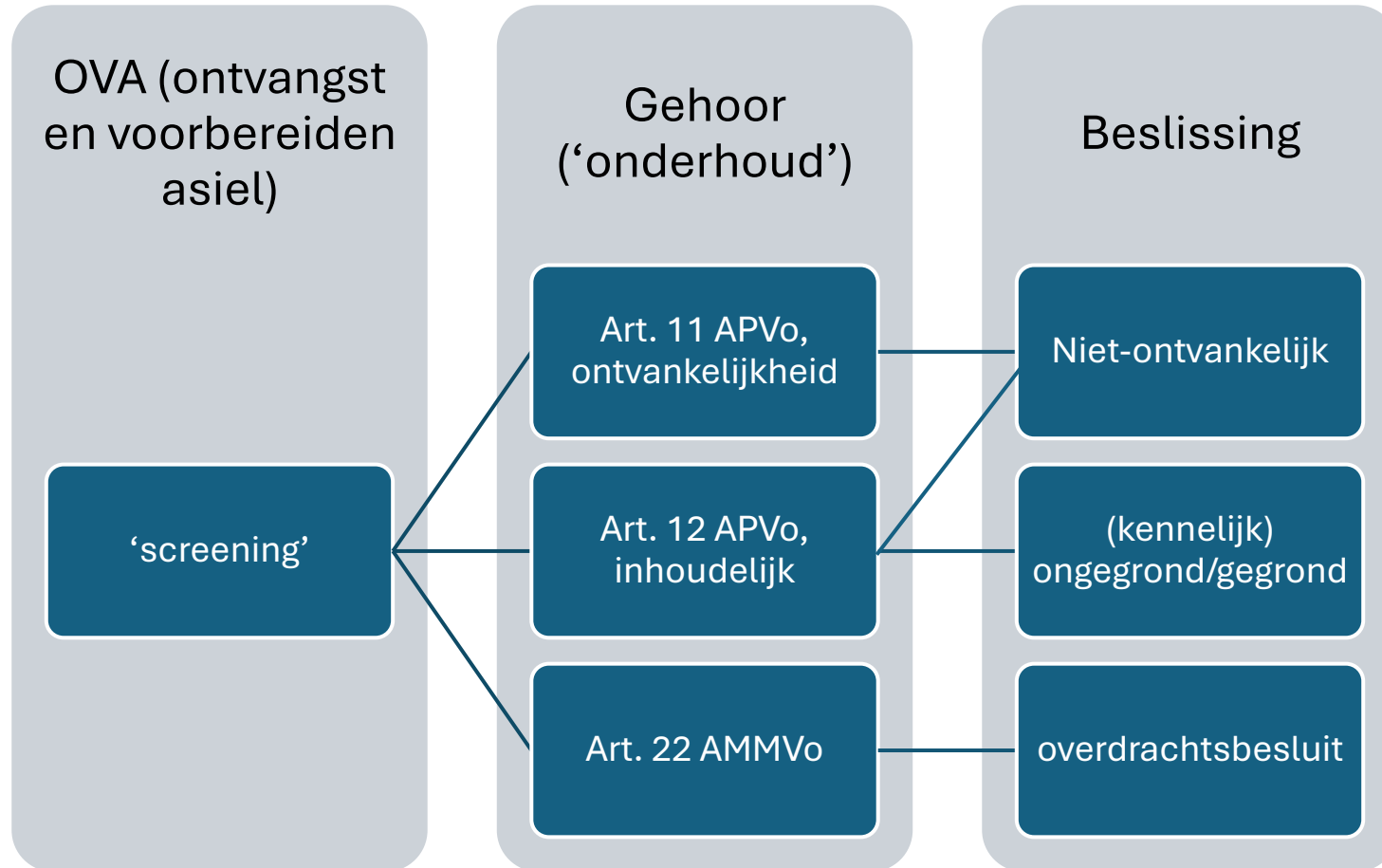
Opvolgende asielaanvraag?

Veilig land (van  
herkomst/derdeland)?

Gedrag (misleiding;  
openbare orde)?

Nationaliteit? (EU-  
inwilligingspercentage)

# Bestuurlijke fase asielprocedure



# Persoonlijk onderhoud (hoofdstuk II, afdeling II APVo, art. 13 en 14)

## ‘Onderhoud over ontvankelijkheid’ (Art.11) of ‘inhoudelijk onderhoud’ (art. 12 APVo)

- Inhoudelijk gehoor: voorafgaand overleg juridisch adviseur/raadspersoon (art. 15/16)
- Cultureel bemiddelaar (kan-bepaling, art. 13(5)APVo)
- Opleiding ambtenaar, tolk en cultureel bemiddelaar zie EUAA Vo 2021/2303
- Rekening houden met referentiekader (gehoor & besluit, art. 13(7) en (8) APV)
- Mogelijkheid tot videoconferentie
- Afzien van onderhoud mogelijk (voldoende bewijsmateriaal; volgend verzoek; internationale beschermingsstatus in andere EU lidstaat)
- Schriftelijk verslag of opname verplicht in dossier
- Audio opname verplicht (art. 14(2) APV), en toegang in beroepsprocedure
- Belang van het kind: kindvriendelijk en contextspecifiek horen

# Correcties en aanvullingen

**Art. 14 (3) en (4) APVo (verslag over en opname van persoonlijk onderhoud), art. 3.109b Vbnieuw ('kan'), verzoeker:**

- krijgt 'binnen bepaalde termijn' gelegenheid om mondeling of schriftelijk opmerkingen te maken of opheldering te verschaffen over onjuiste vertalingen of misverstanden of andere feitelijke onjuistheden;
- moet inhoud (van verslag of schriftelijke weergave) bevestigen; In geval van twijfel over de door de verzoeker tijdens het persoonlijk onderhoud afgelegde verklaringen, prevaleert de geluidsopname.
- uitzondering (kan) 14(5) APVo, zie MvT bij art. 83bb Vwnieuw (verslag of opname wordt toegelaten in beroep)

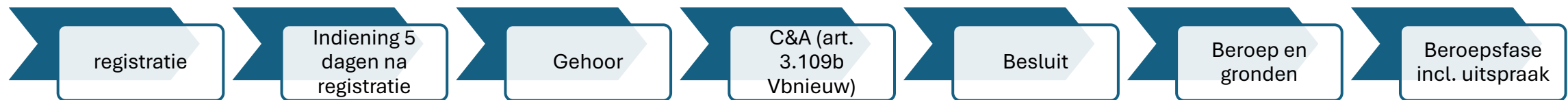
# Asielgrensprocedure

Duur asielgrensprocedure: 12 weken totaal (art. 51 APVo)

NL: Binnen 5 weken  
besluit op aanvraag,  
art. 3(6) Vwnieuw

NL: instellen  
beroep 1  
week, art.  
69(2)  
Vwnieuw

NL: Rechtbank doet  
uitspraak binnen 12  
dan wel 16 weken na  
registratie (art.  
83b(2)Vwnieuw)

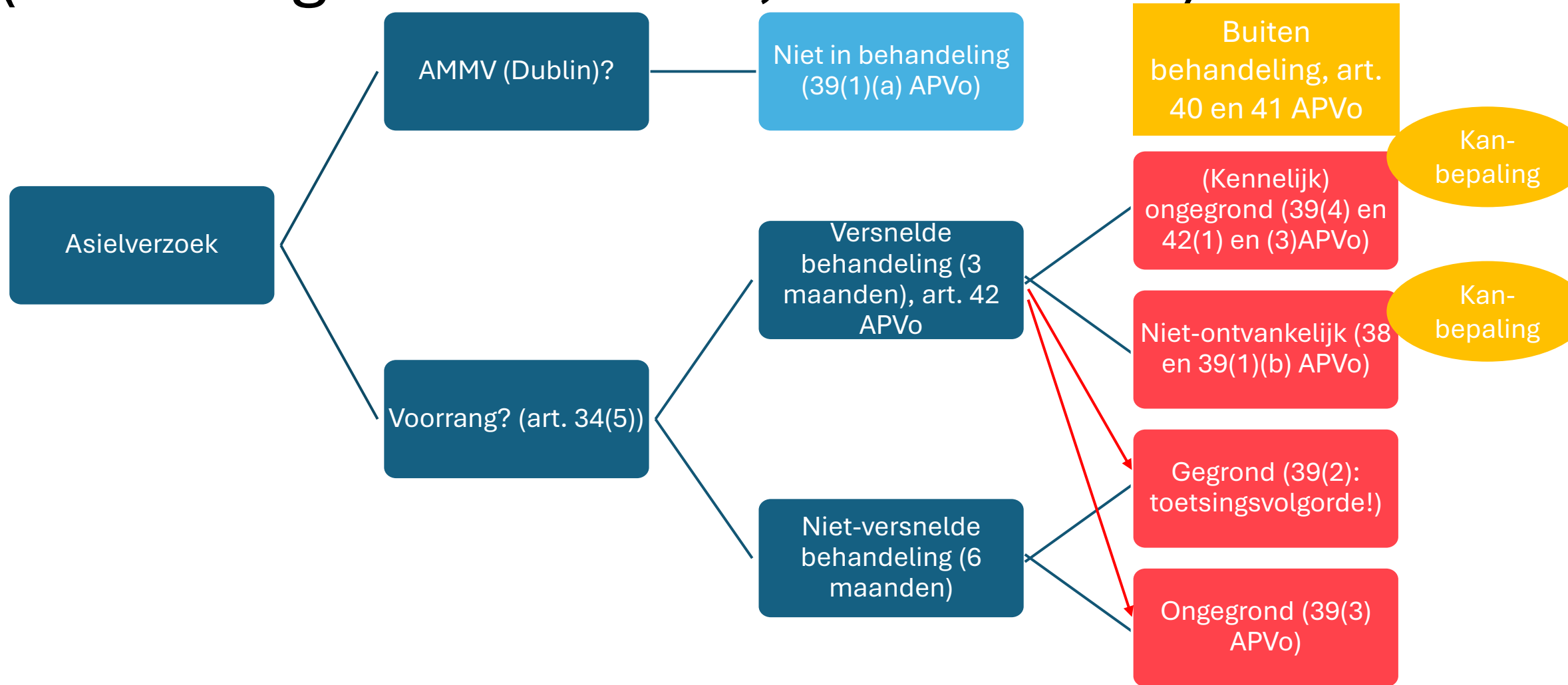


Locatie: art 54 APVo;  
Monitoring: art. 43(4) APVo

Art. 51(2): Herplaatsing vanuit andere  
lidstaat: Verlenging asielgrensprocedure  
mogelijk naar 16 weken

Art. 68: geen  
automatische  
schorsende werking,  
binnen 5 dagen  
verzoek vovo

# Na screening en na toegang (afdoeningsmodaliteiten, art. 39 APVo):



# Beslistermijn: verlenging bekort van 9 naar 6 maanden

Beslistermijnen: Art. 35 APVo

- (1) niet ontvankelijkheid: binnen **2 maanden**.
- (2) Verlenging met twee maanden om specifieke redenen (onevenredige belasting, complexe zaak, niet-meewerken asielzoeker).
- (3) versnelde procedure: binnen **3 maanden** (als zaak te complex blijkt: lid 4).
- (4) niet-versnelde procedure: binnen **6 maanden**, alleen te verlengen met max 6 maanden om specifieke redenen (onevenredig grote belasting, complexe zaak, niet-meewerken asielzoeker)
- (7) bij onzekere situatie herkomstland mag verlenging uiterlijk tot 21 maanden (elke 4 maanden onderzoek)
  
- NL: generieke verlenging beslistermijn naar 15 maanden:
- HvJEU 8 mei 2025, (Zimir), C-662/23: verlenging vd beslistermijn vereist aanzienlijke toename in kort tijdsbestek, dus niet bij geleidelijke toename over een lange periode. Andere redenen, zoals achterstand of personeelsgebrek geen grond voor verlenging.

# Beroepstermijnen

- Art. 69(2) Vwnieuw, 1 week (hoger beroep 2 weken)
  - Niet in behandeling
  - Niet-ontvankelijk
  - Kennelijk ongegrond
  - Buiten behandeling
- Art. 69(2) Vwnieuw, 2 weken (hoger beroep 4 weken)
  - Inwilliging subsidiaire bescherming
  - Ongegrond
  - Intrekking asiel

# Beroepsprocedure

- **67(1) APVo** **Recht op een doeltreffende voorziening in rechte** Toets aan 'waarborgen en fundamentele beginselen' uit H2 APVo
- 67(2) APVo: '**doorprocederen**' moet mogelijk zijn (twee-statusstelsel)
- Één gerechtelijke instantie = minimumnorm
- 67(3) APVo: Een doeltreffende voorziening in rechte als bedoeld in lid 1 omvat een volledig onderzoek ex nunc van zowel de feitelijke als de juridische gronden bij, ten minste, een rechterlijke instantie van eerste aanleg, met inbegrip van, indien van toepassing, een onderzoek van de behoefte aan internationale bescherming op grond van Verordening (EU) 2024/1347.

**Success!**